

KAYIP

Ian McEwan 1948'de İngiltere'de doğdu. Sussex Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı eğitimi gördü. East Anglia Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı üzerine yüksek lisansını yaparken romancı Malcolm Bradbury'den yaratıcı yazarlık dersleri aldı.

İlk öykü kitabı *First Love, Last Rites* (1976; *İlk Aşk, Son Törenler*, çev. Ahmet Deniz Özsoylu, Ayrıntı Yayınları, 2004) ile Somerset Maugham Ödülü'nü kazandı. Üç kere Booker Ödülü'ne aday gösterildi, 1988 yılında *Amsterdam* (1988; *Amsterdam'da Düello*, çev. Ülkem Çorapçı, Yapı Kredi Yayınları, 2018) ile bu ödülü kazandı. 2006'da *Saturday* (*Cumartesi*, çev. İlknur Özdemir, Yapı Kredi Yayınları, 2007) adlı romanıyla James Tait Black Anı Ödülü'nü kazandı. *Sahilde* adlı romanıyla İngiliz Kitap Ödülleri Yılın En İyi Kitabı ve Yılın En İyi Yazarı ödülleri kazandı. Diğer önemli eserleri arasında *Beton Bahçe*, *Yabancı Kucak*, *Sonsuz Aşk*, *Kefaret*, *Çocuk Yasası* ve *Fındık Kabuğu* sayılabilir.

Murat Karlıdağ 1973'te Elazığ'da doğdu. Uludağ Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği'nin ardından Trinity College Dublin Teacher's Training Institute İngiliz Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 1997'den bu yana serbest çevirmenlik ve öğretmenlik yapıyor.

Çevirilerinden bazıları şunlar: Philip K. Dick'in çeşitli kitapları, Halil Cibran (*Ermış*), Oscar Wilde (*Dorian Gray'in Portresi*), Martin Amis (*Para*), Edwin Black (*Nazi Bağlantısı*), Henry Marsh (*Sakın Zarar Verme*).

Ian McEwan'ın
YKY'deki kitapları

- Cumartesi (2007)
Masumiyet ya da Özel İlişki (2012)
Bir Parmak Bal (2014)
Çocuk Yasası (2016)
Fındık Kabuğu (2017)
Düş Yolcusu (2018)
Amsterdam'da Düello (2018)
Kefaret (2018)
Sonsuz Aşk (2019)
Kayıp (2019)

IAN McEWAN

Kayıp

Roman

Çeviren
Murat Karlıdağ

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5448
Edebiyat - 1553

Kayıp / Ian McEwan
Özgün adı: **The Child in Time**
Çeviren: **Murat Karlıdağ**

Kitap editörü: **Ümran Özbalcı**
Düzeltili: **Filiz Özkan**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Arzu Yaraş**

Baskı: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Beylikdüzü Organize Sanayi Bölgesi Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü / İstanbul
Telefon: (0 212) 671 61 51 • Faks: (0 212) 671 61 50
Sertifika No: 28640

Çeviriye temel alınan baskı: Vintage, Londra, 1992
1. baskı: İstanbul, Eylül 2019
ISBN 978-975-08-4557-4

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2016
Sertifika No: 44719
Copyright © Ian McEwan, 1987

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

TEŐEKKÜRLER

Őu yazarlara ve kitaplara minnettarm:

Christina Hardyment, Dream Babies
(Jonathan Cape Ltd, 1983);

David Bohm, Wholeness and the Implicate Order
(Routledge&Kegan Paul, 1980);

Joseph Chilton Pearce, Magical Child
(E.P. Dutton and Co., 1977).

Bir

*Kıymeti kendinden menkul çocuk yetiştirme uzmanlarının ruhsuz göreceliğiyle
uzun yıllar yanlış yönlendirilmiş anne ve babalara...
Onaylı Çocuk Bakım Rehberi, HMSO**

Toplu taşımayı azaltmak uzun süredir hem hükümetin hem de halkın büyük bölümünün gözünde bireysel özgürlüğün görmezden gelinmesiyle aynı anlamdaydı. Trafiğin yoğun olduğu vakitlerde ulaşım hizmetleri günde iki kez çöktüğü için Stephen evinden Whitehall'a kadar yürümenin taksitle gitmekten daha kısa sürdüğünü keşfetmişti. Mayıs ayının sonlarıydı, saat henüz dokuz buçuk bile değildi ama hava sıcaklığı çoktan otuzlu derecelere çıkmıştı. Her birinin içinde bir sürücünün yalnız başına oturduğu, trafik kapanına kısılmış, rölantide titreyen, iki üç şerit halinde sıralanmış arabaların yanından hızlı adımlarla geçerek Vauxhall Köprüsü'ne doğru yürüdü Stephen. Belli ki, özgürlük arayışı tutku haline gelmemiş, her şey oluruna bırakılmıştı. Alyanslı parmaklar sıcak tavan sacının kenarına sabırlı bir ritimle vuruyor, beyaz gömlekle dirsekler camlardan dışarı sarkıyordu. Direksiyonların üzerine açılmış gazeteler vardı. Stephen kalabalığın arasından, araba radyolarından yükselen reklam müziklerinin, sabah programı sunucularının yüksek enerjisinin, haber duyurularının, trafik uyarılarının anlaşılmas sesler haline geldiği perdenin içinden hızlı adımlarla geçti. Gazete okumayan sürücüler duygusuz yüz ifadeleriyle radyo dinliyordu. Kaldırımdaki kalabalığın ileriye akan istikrarlı baskısı, sürücülerde yavaş yavaş geriye sürüklendikleri bir görelî hareket duygusu yaratıyor olmalıydı.

Önündeki insanların sağından solundan çabuk ve çevik adımlarla geçen Stephen, pek farkında olmasa da gözleriyle her zaman olduğu gibi çocukları, özellikle de beş yaşındaki o kız çocuğunu arıyordu. Bu alışkanlığın ötesinde bir şeydi, çünkü alışkanlıklar zamanla değişebilirdi. Bu derin bir mizaç, karakterine kalıp olarak

---

* Her Majesty's Stationary Office; İngiltere'de devletin resmi belgelerini basan yayınevi. (ç. n.)

işlenmiş bir tecrübe özeti idi. Bu esaslı bir arayış değildi ama bir zamanlar, uzun bir süre boyunca, bu takıntılı bir ava dönüşmüştü. İki yıl sonra, geriye sadece izleri kalmıştı; artık bir özlem ve kuru bir açıklıktı. Durmak bilmeyen, sakin bir biyolojik saat vardı; kızının büyümeye devam etmesini sağlıyor, sınırlı kelime hazinesini geniş ve karmaşık hale getiriyor, onu kuvvetlendiriyor, hareketlerini güçlendiriyordu. Kalp kasları gibi dayanıklı bu saat, ardı arkası kesilmeyen şartlı ifadelere sadıktı; kızı resim yapacaktı, okumaya başlayacaktı, sütüdişlerinden biri düşecekti. Ona alışılabilecek, zaten hep varmış gibi düşünülecekti. Zaman ve şanstın oluşan ince dokusuyla onu kızından ayıran bu şartlı, kırılğan, yarı mat ekranı hızla çoğalan anlar sanki aşındırabilirmiş gibi görünüyordu; kızı okuldan eve gelmiş ve yorgun, sütüdişi yastığının altında duruyor, babasını arıyor.

Beş yaşındaki her kız çocuğu, elbette erkek çocukları da, kızının devam eden varlığını somutlaştırıyordu. Dükkânlardaki, önünden geçtiği çocuk parklarındaki, arkadaşlarının evlerindeki diğer çocuklarda Kate'e göz kulak olmamayı, o çocukların içlerindeki yavaş değişimi, gelişen becerilerini görmezden gelmeyi veya haftaların, ayların, kızına ait olması gereken ama onun kaçırdığı zamanın kullanılmamış kudretini hissetmemeyi bir türlü beceremiyordu. Kate'in büyümesi zamanın özü olmuştu. Kızının büyümesinin hayaleti, yani saplantılı bir kederin ürünü, sadece kaçınılmaz değil aynı zamanda da gerekliydi. Bu dayanıklı saati hiç kimse durduramazdı. Kızının devam eden varlığının hayali olmasa Stephen yok olur, zaman dururdu. O, görünmez bir çocuğun babasıydı.

Fakat burada, Millbank'te, ayaklarını sürüyerek işe giden bir zamanların çocuklarından başkası yoktu. Daha ileride, Parlamento Meydanı'na varmadan, bir grup ruhsatlı dilenci vardı. Parlamento binasına veya Whitehall yakınlarına ya da meydana gelmeleri yasaktı. Fakat içlerinden birkaçı işe gidenlerin kalabalığından faydalanıyordu. Stephen dilencilerin parlak rozetlerini birkaç yüz metre öteden görüyordu. Böyle havalar onlar için fırsattı. Özgürlükleri onlara kibirli bir duruş veriyordu. Maaşlı çalışanlar kenara çekilmek zorunda kalıyordu. On iki dilenci caddenin iki yanında çalışıyor, insan seline karşı kararlılıkla direnerek Stephen'a doğru yürüyordu. Stephen bir çocuğu izlemeye başladı. Beş yaşında değildi, ergenliğe henüz adım atmış cılız bir çocuktü. Kız uzaktan Stephen'la göz göze geldi. Siyah renkli yasal sadaka tasını ileri doğru uzatmış, uyurgezerler gibi ağır

adımlarla yürüyordu. Yan yana yürüyen ofis çalışanları kızın yanına gelince iki yana çekiliyor, sonra tekrar yan yana geliyordu. Kız gözlerini Stephen'a dikti, yürümeye devam etti. Stephen içinde her zamanki duygusal çelişkiyi hissetti. Para vermek hükümet programının başarısını kesinleştirdi. Para vermemek kişisel ıstıraba kesin bir yüz çevirmeyi gerektiriyordu. Çıkış yolu yoktu. Kötü bir hükümetin sırrı kamu politikası ile mahrem duygu arasındaki çizgiye, sağduyuya zarar vermekten geçiyordu. Stephen son günlerde bu konuyu şansa bırakmıştı. Cebinde bozuk para varsa veriyordu. Yoksa, hiçbir şey vermiyordu. Asla kâğıt para vermiyordu.

Caddelerde geçirdiği güneşli günler yüzünden kızın teni esmerleşmişti. Üzerinde kirli, sarı renkli, pamuklu bir elbise vardı ve saçları kısacık kesilmişti. Muhtemelen bitlenmişti. Aralarındaki mesafe azalırken kızın sivri çeneli, çilli suratlı, güzel ve cin gibi bir çocuk olduğunu anladı. Aralarında en fazla on metre kaldığında küçük kız ileri atıldı, hâlâ parlayan bir sakız parçasını yerden aldı. Ağzına atıp çiğnemeye başladı. Stephen'ın olduğu yöne tekrar bakarken küçük kafası ukala bir ifadeyle geriye yaslandı.

Kız aniden Stephen'ın karşısında durdu, yasal sadaka tasını uzattı. Stephen'ı dakikalar önce gözüne kestirmişti, bu hepsinin yaptığı bir numaraydı. Afallayan Stephen beş pound çıkarmak için elini arka cebine uzattı. Kâğıt parayı tasın içindeki bozuklukların üzerine bırakırken kız ifadesiz gözlerle ona bakmayı sürdürdü.

Stephen'ın eli boşalır boşalmaz kız parayı kaptı, avcunun içinde sıkı sıkı katladı, "Siktirin bayım" dedi. Kız onun yanından geçip gitmek üzereydi.

Stephen kızın sert, sıska omzuna elini koydu, sıktı. "Ne dedin sen bakayım?"

Kız arkasına döndü, kendini kurtardı. Kısılmış gözleri, titrek sesiyle, "Sağ olun bayım demiştim" dedi. Stephen'ın kolunun uzanamayacağı bir mesafeye geldiğindeyse "Zengin puşt!" diye bağırdı.

Stephen hafif bir kızgınlıkla boş ellerini gösterdi. Hakarete bağlılığı olduğunu anlatmak için dudaklarını ayırmadan gülümsedi. Fakat çocuk caddedeki sabit, uyurgezer adımlarına kaldığı yerden devam ediyordu. Stephen kızı kalabalığın içinde kaybolana kadar, tam bir dakika izledi. Çocuk arkasını dönüp bakmadı.

• • •

Başbakanın gözde meselesi olarak bilinen Çocuk Yetiştirme Resmî Komisyonu, ana komisyona tavsiyelerde bulunmakla görevli on dört alt komisyon doğurmuştu. Bunların esas görevinin, her taraftan baskı yapan şeker, fast-food lobileri, giysi, oyuncak, süt-tozu ve havai fişek üreticileri, yardım dernekleri, kadın örgütleri, Aydınlatılmış Yaya Geçitleri baskı grubu üyeleri gibi sayısız çıkar grubunun birbirleriyle hiç uyuşmayan gayelerine cevap vermek olduğu müstehzi bir dille söyleniyordu. Düşünce üreten sınıfların arasında pek az kişi bunların hizmetlerini geri çeviriyordu. Ülkenin yanlış insanlarla dolu olduğu fikri genel kabul görüyordu. Arzu edilen yurttaşlığı neyin oluşturduğu ve gelecekte bunu tesis etmek için çocuklara ne yapılması gerektiği konusunda inatçı fikirler vardı. Herkes bir alt komisyona üyeydi. Çocuk kitapları yazarı Stephen Lewis bile, komisyonlar çalışmaya başladıktan hemen sonra istifa eden arkadaşı Charles Darke'nin etkisiyle, bu komisyonlardan birine girmişti. Stephen aşağılık Lord Parmenter'in başkanlık yaptığı Okuma Yazma Alt Komisyonu'ndaydı. Stephen, 1944 yılında Almanya'ya düzenlenen gece bombardımanlarının da aynı yerde planlandığını öğrendiği kasvetli bir Whitehall salonunda, yirminci yüzyılın son gerçek yaz ayları olduğu sonradan anlaşılan kavurucu sıcaklarda yapılan haftalık toplantılara katıldı. Hayatının başka dönemlerinde olsaydı, okuma yazma konusunda çok şey söylerdi ama bu oturumlarda büyük cilalı masaya kollarını dayıyor, başını saygı dolu bir dikkatle eğip tek kelime etmeden oturuyordu. Stephen son günlerde vaktinin çoğunu yalnız geçiriyordu. Bir oda dolusu insan, düşündüğünün aksine, onun derin düşüncelerini kesintiye uğratmak yerine yoğunlaştırıyor ve biçimlendiriyordu.

Stephen sık sık eşini, kızını ve kendi başına ne yapacağını düşünüyordu. Darke'nin birdenbire siyasi hayattan ayrılışı da kafasını meşgul ediyordu. Karşısında, yazın ortasında bile güneş ışığı geçirmeyen uzun bir pencere vardı. Pencerenin arkasında, düzgün kesilmiş çimenler bakanlığa ait altı limuzini alacak kadar geniş, dörtgen bahçenin sınırlarını çiziyordu. İzinli şoförler bahçede sigara içip vakit geçiriyor, ilgisiz gözlerle komisyon salonuna bakıyorlardı. Stephen, ne olduğu ve ne olabileceğiyle ilgili anılarının ve gündüz düşlerinin peşine takılıyordu. Yoksa onlar mı onun peşine takılıyordu? Bazen, her taslağı titizlikle gözden geçirilmiş, yakıcı ve iç karartıcı ithamlarını, mecburi hayali konuşmalarını okurdu. O

esnada bir kulağı müzakerelerde olurdu. Meclis uzun zaman önce düşünmeyi bir kenara bırakmış ya da bunu başkalarına yaptıran teorisyenler ile düşüncelerini konuşma sırasında keşfetmeyi umut eden pragmatistler arasında ikiye bölünmüştü. Nezaket zorakiydi ama elden de bırakılmıyordu.

Lord Parmenter kurnaz, ağırbaşlı bir bayağılıkla meclise başkanlık ediyor, söz verdiği kişilere düşük gözkapaklı, kirpiksiz gözle-riyle işaret ediyor, öfkeli itirazları yatıştırmak için tüy kadar hafif kollarından birini ağır ağır kaldırıyor; nadiren hareket eden yavaş lorisler gibi kuru, lekeli diliyle kararlarını ağır ağır duyuruyordu. İnsansı kökenini sadece koyu renkli kruvaze takım elbisesi açığa vuruyordu. Alelade bir aristokratlığı vardı. Çocuk gelişimi teorisiyle ilgili uzun ve gergin bir tartışma, “Çocuklar hep böyledir” diyerek yaptığı ciddi müdahaleyle faydalı bir kesintiye uğradı. Çocukların su ve sabundan hoşlanmamalarının, çabuk öğrenmelerinin ve çok hızlı büyümelerinin de aynı şekilde zor temel önermeler olduğunu söyledi. Parmenter’ın, söylediklerinin saçmalığını umursamayacak kadar kusursuz ve önemli bir adam olduğunu açıkça göstermekten korkmayan, mağrur bir bayağılığı vardı. Kendini kimseye beğendirmek zorunda değildi. Sırf ilginç olmak uğruna kendini alçaltmıyordu. Stephen onun çok zeki bir adam olduğundan emindi.

Komisyon üyeleri birbirlerini daha iyi tanıma gereği duymuyordu. Uzun oturumlar sona erdiğinde evraklar ve kitaplar çantalara alalacele yerleştirilirken kibar sohbetler başlar, duvarları iki renkli koridorlar boyunca havada asılı kalır, komisyon üyeleri spiral beton merdinden aşağı inerken yankılanarak söner ve bakanlığın yeraltındaki otoparkının katları arasında seyreterek kaybolurdu.

Stephen boğucu sıcaklarla geçen yaz aylarında ve sonrasında Whitehall’a haftalık ziyaretler düzenledi. Başka hiçbir sorumluluğun bulunmadığı hayatındaki tek yükümlülük buydu. Özgürlüğünün çoğunu televizyonun karşısındaki kanepeye üzerinde sadece iç çamaşırlarıyla uzanarak, sek viskisini darmadağın bir ruh haliyle yudumlayarak, dergileri sondan başa doğru okuyarak ya da Olimpiyatlar’ı izleyerek harcıyordu. Geceleri daha çok içiyordu. Yemeklerini civardaki bir restoranda, tek başına yiyordu. Arkadaşlarını aramıyordu. Telesekreterinde görünen çağrılara cevap vermiyordu. Evinin pisliğine, semirmiş karasineklere ve sakın sakın yaptıkları devriye uçuşlarına kayıtsız kalıyordu. Dışarı çıktığında tanıdık

eşyalarının amansız düzenine, boş koltukların çöküklüğüne, kirli tabaklara ve diplerindeki gazete kâğıtlarına geri dönmeye korkuyordu. Nesnelere –klozet oturağı, çarşaf, yerdeki kir– gizli anlaşması, nasıl bırakılmışlarsa o şekilde durmaya devam etmekte. Evdeyken de kafasını kurcalayan şeyleri, kızını, eşini, ne yapması gerektiğini düşünmekten uzak kalamıyordu. Ama burada uzun süreli düşünceler için gerekli konsantrasyonu sağlayamıyordu. Kırık dökük anıların peşinde, kontrolsüz ve neredeyse bilinçsiz bir halde düşlere dalıyordu.

• • •

Üyeler zamanında gelmeyi ilke edinmişlerdi. Son gelen isim her zaman Lord Parmenter olurdu. Koltuğuna otururken, sonradan açılış sözcüklerine evrilen hafif bir boğaz temizleme sesiyle odadakileri sükûnete davet ederdi. Komisyon üyesi Peter Canham tarafsızlığını göstermek için sandalyesini masadan biraz uzaklaştırarak Lord Parmenter'in sağına otururdu. Stephen'dan bütün istenen, iki buçuk saat boyunca yeterince dikkatli görünmesiydi. Bu faydalı genel çerçeve, Stephen'a yüzlerce hatta binlerce ders saatini zihinsel gezintilere adanmış okul günlerinden tanıdık geliyordu. Oda da tanıdık geliyordu. Kahverengi bakalit elektrik düğmeleri ve duvara incelikten yoksun bir şekilde tutturulmuş şeritlerin içindeki elektrik kabloları ona evindeymiş duygusu veriyordu. Okuldayken tarih sınıfı da buraya çok benziyordu; aynı eski püskü hal, cömert rahatlık, hâlâ birilerinin cilalamaktan vazgeçmediği yıpranmış uzun masa, işlevini yitirmiş görkem ve uyusuk, karman çorman, taş kafalı bürokrasi. Lord Parmenter sürüngenlere özgü sinsi bir sokulganlıkla o sabahki çalışmayı özetlediğinde, Stephen Ortaçağ papalığındaki reformu, günah çemberlerini, Charlemagne'nun sarayının insana huzur veren ihtişamını eski bir Kelt türküsünün melodisiyle anlatan öğretmenin sesini duyuyordu. Pencereden otoparkı ve güneşte kavranan makam arabalarını değil, sanki iki kat yukarıdan etrafa bakıyormuş gibi gül bahçesini, oyun parklarını, is renginde, alacalı merdiven korkuluğunu, meşe ve kayın ağaçlarının aşağısına düşen engebeli, işlenmemiş toprağı; bunların ötesinde de göz alabildiğine uzanan sahil şeridi ile bir kıydan diğerine neredeyse iki kilometre genişliğinde olan mavi halici görüyordu. Kayıp bir zamandaki kayıp bir manzarayı seyrediyordu; bir keresinde ustalıklarla kesilip yere

devrilmiş ağaçları, sürülmüş toprağı, iki yakanın birbirine bir köprüyle bağlandığı halici keşfetmek için geri dönmüştü. Kaybetmek onun meselesi olduğundan, Güney Londra'daki bir süpermarketin önündeki güneşli soğuk bir güne gitmek onun için kolaydı. Kızının elini tutuyordu. Kızı annesinin ördüğü kırmızı yün atkıyı takmış, yıpranmış oyuncak eşeğı göğsüne bastırıyordu. Kızıyla birlikte girişe doğru yürüyorlardı. Günlerden cumartesiydi, etraf kalabalıktı. Kızının elini sıkıca tutmuştu.

Parmenter konuşmasını bitirmişti, akademisyenlerden biri, yeni geliştirilen fonetik alfabenin faydalarıyla ilgili bir şeyler geveliyordu. Çocukların okuma yazmayı erken yaşta ve daha keyif alarak öğreneceklerini, geleneksel alfabeye geçişin de daha kolay olacağını ileri sürüyordu. Stephen'ın elinde bir kalem vardı ve not alıyormuş gibi yaptı. Kaşlarını çatmıştı, hafifçe başını sallıyordu ama bunu söylenenlere katıldığı için mi, yoksa inanmadığı için mi yaptığını anlamak imkânsızdı.

Kate yeni açılan dili ve neden olduğu düşünceler yüzünden kâbuslar gördüğü yaşlardaydı. Düşündüklerini anne babasına anlatamıyordu ama bunların masal kitaplarından tanıdığı konuşan balık, içinde bir kasabanın olduğu kocaman bir kaya, sevgiye muhtaç yalnız bir canavar gibi unsurları taşıdığı açıktı. O gece de kâbus görmüştü. Julie defalarca yataktan kalkıp onun yanına gitmişti ve şafak söktüğünde hâlâ ayaktaydı. Şimdi uyuyordu. Stephen kahvaltıyı hazırladı, Kate'i giydirdi. Kate çetin bir dönemden geçiyordu ama enerji doluydu; alışverişe gitmeyi, market arabasına binmeyi çok istiyordu. Dondurucu soğuk bir günde güneşin parlaklığı ona garip geliyordu. Giyinirken yardım almaya bu kez rıza gösterdi. Stephen onu bacaklarının arasında tutup ellerini ve kollarını kışlık kıyafetlerine geçirmesine yardım etti. Kızının vücudu sıkı ve kusursuzdu. Onu kucakladı, yüzünü karnına gömdü, ısıracaktı gibi yaptı. Bu küçük bedenden sıcak yatak ve süt kokusu geliyordu. Kate kahkahayla karışık ciyaklayıp debelendi. Stephen onu yere indirdiğinde, Kate aynı şeyi tekrar yapsın diye yalvardı.

Stephen kızının yün gömleğinin düğmelerini ilikledi, kalın bir hırka giymesine ve tulumunu bağlamasına yardım etti. Kate, dalgın dalgın, çocuk şarkılarıyla Noel ilahilerinin karışımı, anlaşılmaz bir doğaçlama şarkı söylemeye başladı. Stephen kızını sandalyesine oturttu, çoraplarını giydirdi, botlarını bağladı. Kızının önünde diz

çöktüğünde, Kate babasının saçlarını okşadı. Pek çok küçük kız çocuğu gibi o da babasına karşı garip bir korumacı tavır içindeydi. Evden çıkmadan önce, babasının paltosunun en üst düğmesini ilikleyip iliklemediğini kontrol etti.

Stephen Julie'ye biraz çay götürdü. Julie yarı uykuluydu, dizlerini göğsüne çekmişti. Yüzünü gömdüğü yastıklarda boğuklaşan, anlaşılmaz bir şeyler söyledi. Stephen ellerini nevresimin altına sokup Julie'nin beline biraz masaj yaptı. Julie sırtüstü döndü, Stephen'ın yüzünü göğsüne çekti. Öpüşüklerinde Stephen derin uykunun Julie'nin ağzında bıraktığı yoğun metalik tadı aldı. Kasvetli yatak odasının dışındaki Kate hâlâ monoton bir sesle şarkısına devam ediyordu. Bir an için Stephen, şeytana uyup alışverişten vazgeçmeyi, Kate'in eline birkaç kitap verip televizyonun karşısına oturtmayı düşündü. Kalın örtünün altına girip eşinin yanına uzanabilirdi. Güneş doğduktan hemen sonra, yarı uyur yarı uyanık sevişmişler ama sonunu getirememişlerdi. Julie şimdi Stephen'ı okşuyor, onun yaşadığı çelişkinin tadını çıkarıyordu. Stephen karısını yeniden öptü.

Altı yıldır evliyediler. Yalnızlık ihtiyacının, aile içi görevlerin ve fiziksel zevklerin insanı itip kakan prensiplerine ağır ağır ince ayar yapmakla geçen altı uzun yıl. Bunlardan birini ihmal etmek, diğerlerinde eksikliğe ya da kaosa sebep olurdu. Stephen Julie'nin meme ucunu işaretparmağıyla başparmağının arasına alıp nazikçe çimdiklerken bile hesap yapıyordu. Uykusuz geçen gecenin ve alışveriş seferinin ardından Kate'in öğlen uykusuna yatması gerekcekti. Ancak o zaman kendilerine kesintisiz bir zaman ayırabileceklerinden emin olabiliyorlardı. Keder dolu ayların ve yılların ardından, Stephen olayların katmanları arasından bir yol kazarak geriye gitmek, çarşafaların arasına girip kararını değiştirmek için çaba harcamak zorunda kalacaktı. Fakat zaman, sadece onun ne olduğunu bilenlerin değil, onu meydana getiren düşüncenin oluşturduğu haliyle, manyaklık derecesindeki bir sabit fikirle ikinci bir fırsata izin vermiyordu. Arkadaşı Thelma ona ara sıra, mutlak zaman diye bağımsız bir varlığın hiç olmadığını söylerdi. Sadece bizim tuhaf ve zayıf kavrayışımız vardı. Stephen zevki bir kenara bırakıp işine döndü. Julie'nin elini sıktı, ayağa kalktı. Salonda Kate yüksek sesle konuşarak Stephen'a doğru geldi, elinde eski püskü oyuncağı eşek vardı. Stephen eğilip kırmızı atkıyı kızının boynuna iki kez doladı. Kate babasının paltosunun düğmelerini kontrol etmek için ayak

parmaklarının ucunda yükseldi. Daha dış kapıya varmadan ele ele tutuşmuşlardı.

Kendilerini adeta bir fırtınanın içine atar gibi dışarı çıktılar. Anayol güneye bağlanan ana arterdi, trafik vahşi bir adrenalin yük-lümüşçesine akıyordu. Yakıcı rüzgârın tersten estiği gün saplantılı bir belleğe parlak bir ışık, ayrıntılar için müstehzi bir göz hizmeti sunuyordu. Pipeti hâlâ içinde üçboyutlu bir halde bulunan, ayaklar altında ezilmiş bir Coca-Cola kutusu güneşin altında öylece uzanı-yordu. Kate pipeti almak istedi ancak Stephen buna izin vermedi. Karşıda, sanki içinden aydınlatılmış gibi duran ağacın dibinde bir köpek, yüzünde sevinçli ve hülyalı bir ifadeyle poposunu titrete-rek tuvaletini yapıyordu. Kabuğu yeni soyulmuş olduğu anlaşılan meşe ağacı yorgundu, üzerindeki çizikler usta bir elin işi gibiydi, parlıyordu, kopkoyu gölgeler vardı etrafında.

Dört şeritli yoldaki yaya geçidinden geçerek iki dakikada sü-permarkete varıyordunuz. Karşıya geçmek için bekledikleri yerin yakınında, motosikletlilerin toplanma mekânı olarak kullandıkları bir motosiklet satış yeri vardı. Aşınmış deri elbise giymiş karpuz gö-bekli adamlardan bazıları araçlarına yaslanmıştı, bazılarıysa araçla-rında hareketsiz oturuyorlardı. Kate boğumundan emdiği parmağını ağzından çekip çıkardığında ufka yaklaşan güneş sigara tutan bir parmağı aydınlattı. Ne var ki Kate, gördüğü şeyi anlatacak kelime bulamadı. Tam refüjün ortasına geldiklerinde öne atılan bir dizi sabırsız arabanın önünden geçmeyi başardılar sonunda. Kate'in gözleri onu her gördüğünde tanıyan, rengârenk üniformalı trafik görevlisini aradı. Stephen günlerden cumartesi olduğunu hatırlattı. Etraf kalabalıktı, süpermarketin girişine doğru ilerlerken Kate'in elini sıkı sıkı tuttu. Seslerin, bağırışların, elektronik cızırtı ve takırtı-ların arasında bir alışveriş arabası buldular. Kate yüzünde kocaman bir gülümsemeye alışveriş arabasına kuruldu.

Süpermarketteki insanlar birbirlerinden kavimler ya da uluslar kadar farklı iki gruba ayrılmış gibiydiler. İlk gruptakiler kendilerine ait, modernize edilmiş Victoria dönemi evlerde oturuyorlardı. İkinci gruptakiler ise apartmanlarda ve belediye konutlarında yaşıyordu. Bu ilk gruptaki insanlar taze meyve ve sebze, kepekli ekmek, kahve çekirdeği, özel bir tezgâhta sergilenen taze balık, şarap ve likör satın alıyordu. İkinci gruba mensup olanlar ise konserve ya da dondurul-